

Het ontdekken van je professionele missie

Methodiek

Omschrijving:

Door het opbouwen van een ToC worden teams uitgenodigd om dieper na te denken over wat ze willen bereiken en over hoe hun activiteiten en interventies daartoe bijdragen.

Een ToC voedt een diepgaand gesprek over (vaak impliciete) vooronderstellingen en overtuigingen die aan de basis liggen van doelstellingen en interventies.

Een ToC is er in principe op gericht om een model op te bouwen voor de werking zoals ze vandaag is. Je vertrekt dus vanuit de huidige praktijk. Uit de bespreking kan blijken dat het zinvol is om nieuwe elementen toe te voegen. Dat kan je bv. visueel duidelijk te maken door daarvoor post-its te gebruiken van een andere kleur.

Het formuleren van de verandering is een belangrijk onderdeel van de ToC. We werken hiervoor in drie kolommen. Neem voor deze drie kolommen het perspectief dat het beste werkt voor jouw organisatie en/of de deelnemers aan de workshop.

In sommige organisaties werkt het onderscheid tussen verwachte, gewenste en gehoopte verandering goed. Andere voelen zich eerder aangesproken door het tijdsperspectief (korte termijn, middellange termijn, lange termijn). Nog een andere indeling vertrekt vanuit de impact die je hebt op het resultaat: in de eerste kolom plaats je dan verandering die je als organisatie helemaal onder controle hebt, in de tweede kolom plaats je verandering waar je wel invloed, maar geen controle op hebt en in de derde kolom verandering waarop je als organisatie geen invloed hebt, maar die wel het resultaat kan zijn van wat je doet. Laat je door deze meervoudige interpretatie vooral niet verlammen, zoek naar de invalshoek waarmee je verder kan.

De opbouw van een ToC is geen exacte wetenschap. Het is een dynamisch proces waarin het gesprek centraal staat. Geef dus zeker ruimte aan het gesprek, maar zorg er tegelijk voor dat de focus op het opbouwen van een ToC blijft. De essentie is: hoe werken we en waarom doen we het zo? Een ToC is ook nooit af. Nieuwe ervaringen en inzichten kunnen steeds leiden tot het bijsturen de ToC. De grootste meerwaarde van een ToC is

dat je een overzichtelijk referentiekader maakt om over de kernopdracht van de organisatie te praten.

Maak het niet te ingewikkeld. Streef geen absolute volledigheid na, maar keer terug naar de essentie als de complexiteit te groot wordt. Een toetssteen kan zijn: hoe leggen we het uit aan een buitenstaander?

Doelstelling:

- Verdiepen van de professionele missie

Materiaal:

- Zeven flappen op basis van volgend schema (1 flap per vraag) en hang deze flappen verspreid in de ruimte op.

Duur:

- 3 uur

Aanpak

In de oefening bouwen we stapsgewijs onderstaand schema met het team op:

Welk probleem willen we oplossen? Wat is de context van het probleem? Wat helpt/verhindert een oplossing?	Welke zijn onze belangrijkste doelgroepen?	Hoe komen we met de doelgroep in contact? Wat is onze eerste interventie?	Welke stappen zijn er nodig om tot verandering te komen?	Welke verandering <u>verwachten</u> we te bereiken? (korte termijn)	Welke verandering <u>wensen</u> we te bereiken? (midden termijn)	Welke verandering <u>hopen</u> we te bereiken? (lange termijn)

STAP 1 **Geef een korte introductie van wat een ToC is en waarom je deze verdiepende oefening doet**

STAP 2 **In 7 flappen en 7 vragen naar je professionele missie**

- Maak kleine groepjes van 2-3 personen en laat elke groepje nadenken over de vraag op een flap.
- Elk antwoord (elke stap, elke doelgroep, elke verandering...) wordt op een afzonderlijke post-it geschreven en op de flap gekleefd.
- Na een vijftal minuten wordt doorgeschoven naar de volgende flap en nieuwe post-its toegevoegd tot elke groepje alle vragen heeft besproken.

Tip:

Indien uit een voorgaande oefening (bv. de vijf vragen van Leipzig) reeds antwoorden op de vragen in het schema verzameld werden, kunnen deze antwoorden op afzonderlijke post-its geschreven en op de betreffende flap gekleefd worden.

STAP 3 **Samenbrengen van de inhoud**

- De zeven flappen worden samengebracht.
- Maak samen met de groep een logica op, met op basis van de post-its op de verschillende flappen. Vertrek hiervoor bij de laatste flap ('welke verandering hopen we te bereiken op lange termijn?) en redeneer "naar voor".
- Zet ontbrekende bouwstenen op de post-its. Indien de bespreking dit uitwijst, kunnen post-its van flap veranderen. Herformuleer de post-its wanneer nodig.

STAP 4 Ontwerp een logische volgorde

- Zet de post-its over de activiteiten/interventies (eerste interventie – verdere stappen) in een logische (allicht chronologische) volgorde zodat duidelijk wordt hoe de stappen bij elkaar aansluiten en welke evt. parallel lopen. Koppel activiteiten en doelstellingen ook aan doelgroepen.

STAP 5 Formuleer bij elke flap de belangrijkste aannames

- Daarvoor kan je de groep in 3 delen, waarbij groep 1 nadenkt over aannames bij de probleemstelling en de doelgroepen, groep 2 over de aannames bij de contactname en de verdere stappen en groep 3 over de aannames bij de doelstellingen.
- De aannames worden ook op post-its gezet (bij voorkeur van een andere kleur dan de post-its van stap 2 en 3) en onderaan de flap-pen gekleefd. Aannames gebruiken we hier als een verzamelterm voor noodzakelijke voorwaarden, overtuigingen, onderliggende waarden en normen, vooronderstellingen...

STAP 6 Bespreek de belangrijkste aannames

- De aannames worden één na één besproken. De bespreking van de aannames kan aanleiding geven tot het herformuleren van post-its, van het omzetten van aannames naar bv. stappen of doelstellingen en tot het herformuleren van nieuwe aannames.

Een voorbeeld

Eén van de laatste stappen in een jeugdhulpverleningstraject kan zijn: installeren van vervolghulpverlening. Een aanname hierbij is dat vervolghulpverlening nodig is. Verdere bespreking kan dan leiden tot aanpassing van de stap naar: installeren van vervolghulpverlening, indien nodig. Een andere aanname hierbij is dat vervolghulpverlening beschikbaar is. De bespreking van deze aanname kan dan bv. leiden tot het toevoegen van een actie die gericht is op het in kaart krijgen van en het verbinden met potentiële vervolghulpverlening... of misschien zelfs tot een actie in verband met het aanklagen van de wachtlijsten in de jeugdzorg.

Aanvulling: bespreking van een case op basis van de ToC

Aansluitend op de opbouw van een ToC kan je een concrete case toetsen aan deze ToC.

Volgende vragen kunnen hierbij richtinggevend zijn:

- Vallen de probleemstelling en de context van de case binnen de probleemstelling en de context zoals geformuleerd in de ToC?
- Komen de verschillende doelgroepen in beeld?
- Zijn de eerste interventies en de volgende stappen terug te vinden in de case?
- In welke mate werden de te verwachten, gewenste en gehoopte verandering gerealiseerd?
- Welke aannames zijn wel/niet vervuld in deze case?
- Moet onze ToC op basis van deze case bijgestuurd worden en/of zouden we op een andere manier gehandeld hebben indien we onze bewuster waren van onze ToC?